

Bloedtransfusie voor volwassenen

Informatie voor patiënten

Als je bloedarmoede hebt of binnenkort een behandeling of operatie ondergaat, kan het nodig zijn om donorbloed te krijgen: een bloedtransfusie. In deze folder vind je informatie over bloedtransfusie. Als je nog vragen hebt, stel ze dan gerust aan je arts.

Waarom een bloedtransfusie?

Elk jaar krijgen ongeveer 80.000 mensen in Nederland een bloedtransfusie met rode bloedcellen, bloedplaatjes en/of plasma. Dit zijn bijvoorbeeld slachtoffers van ongevallen, patiënten die een grote operatie ondergaan en patiënten die behandeld worden voor kanker of bloedziekten.

Je arts schrijft een bloedtransfusie voor als dat nodig is voor je behandeling. Dit gebeurt niet zonder jouw toestemming, behalve in noodgevallen.

Je arts zal je duidelijk uitleggen:

- waarom je een bloedtransfusie nodig hebt;
- wat de risico's van de transfusie zijn;
- wat de risico's zijn als je geen bloedtransfusie krijgt;
- welke alternatieven er zijn voor een bloedtransfusie;
- of je bij sommige ingrepen je eigen bloed nodig hebt.

Hoe veilig is een bloedtransfusie?

De kans op problemen door een bloedtransfusie is klein, maar niet helemaal uitgesloten. Om bloedtransfusies zo veilig mogelijk te maken, worden de volgende maatregelen genomen:

- Alleen gezonde mensen mogen bloeddonor zijn;
- Donors geven hun bloed vrijwillig en zonder betaling;
- Al het donorbloed wordt getest op:
 - verschillende geelzuchtvirussen (hepatitis B, C en E);
 - syfilis;
 - hiv, het virus dat aids kan veroorzaken;
- Bloedplaatjes worden gecontroleerd op bacteriën;
- Je eigen bloed wordt gecontroleerd op antistoffen die kunnen reageren met het donorbloed.
- Als blijkt dat het donorbloed mogelijk besmet is, wordt het vernietigd.

Ondanks alle voorzorgen is er een heel kleine kans op besmetting met een virus of ander micro-organisme

door de bloedtransfusie. De kans dat een eenheid bloed besmet is met hiv is bijvoorbeeld kleiner dan één op een miljoen. Het kan zijn dat de bloeddonor kortgeleden besmet is geraakt. In dat geval kan de ziekteverwekker nog niet worden aangetoond in het bloed. Ook kan de hoeveelheid virus in het bloed zo klein zijn dat het niet wordt ontdekt met een bloedtest. Daarnaast kan het zijn dat het bloed bij de transfusie nog niet duidelijk besmet is met een langzaam groeiende bacterie. Dit geldt vooral voor bloedplaatjes die binnen zeven dagen na donatie worden toegediend. Er kunnen ook micro-organismen in het bloed zitten die we nog niet kennen of waarop niet getest wordt.

Juiste match

Het is belangrijk dat het bloed dat je krijgt bij jou past. Daarom wordt je bloed onderzocht om je bloedgroep en rhesusfactor vast te stellen en om te kijken of er antistoffen tegen bloedcellen in je bloed zitten. Deze antistoffen kunnen ontstaan na een eerdere bloedtransfusie. Bij een vrouw kunnen ze ook ontstaan bij een zwangerschap. Als er antistoffen in je bloed zitten kan het langer duren om passend bloed voor je te vinden. Het transfusielaboratorium kijkt ook in een landelijk registratiesysteem om te zien of er eerder antistoffen bij je zijn gevonden. Het is belangrijk dat er geen verwisselingen optreden. Daarom vraagt je zorgverlener bij elke stap naar je volledige naam en geboortedatum. Vlak voordat je een bloedtransfusie krijgt, controleert de verpleegkundige nogmaals of het bloed echt voor jou bestemd is.

Bijwerkingen van de bloedtransfusie

Hoewel de risico's van een bloedtransfusie klein zijn, kunnen ze niet helemaal worden uitgesloten. Tijdens of na een bloedtransfusie kun je een allergische reactie krijgen. Dit herken je aan koorts, rillingen, galbulten, jeuk of een rode huid. Dit kan vaak eenvoudig met medicijnen worden behandeld.

Soms vormen patiënten na een bloedtransfusie antistoffen tegen de bloedcellen van sommige donors. Deze antistoffen kunnen bij een volgende transfusie een reactie geven met het donorbloed, waarbij je lichaam het donorbloed afbreekt. Dit kan worden voorkomen door passend donorbloed te selecteren. Als je antistoffen hebt gevormd, krijg je een meestal transfusiekaartje waarop dit staat. Dit kaartje moet je bij volgende bloedtransfusies altijd aan je arts laten zien. Omdat de antistoffen na verloop van tijd niet meer aantoonbaar kunnen zijn, worden de gegevens hierover opgeslagen in een landelijk datasysteem (met jouw toestemming).

Bij een volgende transfusie kan het transfusielaboratorium van het ziekenhuis waar je dan wordt behandeld, het landelijke datasysteem raadplegen om passend bloed voor je te vinden. Als je bezwaar hebt tegen de registratie van je gegevens in dit landelijke systeem, kun je dit aangeven bij je arts. Het ziekenhuis zal je bezwaar in je dossier vastleggen.

Kan ik een bloedtransfusie weigeren?

Ja, dat kan. Bedenk daarbij wel dat er niet altijd andere mogelijkheden zijn. Bloedtransfusies zijn vaak levensreddend. Sommige operaties of behandelingen kunnen zelfs niet worden uitgevoerd zonder bloedtransfusie. Een bloedtransfusie weigeren betekent een groter risico voor je gezondheid dan een bloedtransfusie ontvangen. Neem de tijd om je twijfels en vragen over de bloedtransfusie goed met je arts te bespreken.

Een transfusie met uw eigen bloed

Heel af en toe komt het voor dat de bloedbank geen of onvoldoende donors heeft die passend bloed voor je hebben. In dit geval, en onder strikte medische indicatie kan het benodigde bloed, als je dat wilt, mogelijk jouw eigen bloed zijn. Dit heet een autologe bloeddonatie.

Er zijn wel bepaalde voorwaarden waaraan je moet voldoen om voor een autologe bloeddonatie in aanmerking te komen. Er mogen bijvoorbeeld geen medische bezwaren tegen bloedafname zijn. Meer informatie over autologe bloeddonatie kun je lezen in de folder Bloed geven voor jezelf.

Ten slotte is het bij sommige operaties met veel bloedverlies, zoals bij vaatoperaties, mogelijk dat het bloed dat uit de wond komt met een speciaal apparaat wordt opgevangen en geschikt gemaakt om terug te geven. Je kunt met je behandelend arts of anesthesioloog overleggen of je in aanmerking komt voor één van deze methoden.

Meer weten?

Mocht je na het lezen van deze folder nog vragen of opmerkingen hebben, leg deze dan gerust voor aan je behandelend arts.

Tot slot

Als je bloed nodig hebt, dan is het er. Vanzelfsprekend. Help mee om dat vanzelfsprekend te houden. Praat erover met mensen in je omgeving. Iedereen tussen 18 en 65 jaar die gezond is, kan zich bij Sanquin Bloedvoorziening aanmelden als donor. Meer informatie kun je vinden op: www.sanquin.nl/bloed-doneren of via 088 - 730 8686 (lokaal tarief).

Deze folder is opgesteld door:

Sanquin
Postbus 9892
1006 AN Amsterdam

Telefoon 088 - 730 8610
www.sanquin.nl

Kunt u na een bloedtransfusie zelf bloeddonor worden of blijven?

Als je een bloedtransfusie en/of bloedproducten van iemand anders hebt gekregen, is de reden voor de transfusie (ziekte, ongeluk, chronische aandoening, etc.) bepalend of je donor kunt zijn. Meer informatie vind je op: www.sanquin.nl/doneren-na-transfusie.